

**ACADEMIA DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI
SECȚIA ȘTIINȚE ALE VIEȚII**

**Bd. Ștefan cel Mare 1
MD-2001, Chișinău, Republica Moldova
Tel/Fax: /373-22/21-02-05, 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com,
sectiamed@asm.md**

**ACADEMY OF SCIENCES
OF MOLDOVA
SECTION LIFE SCIENCES**

**Stefan cel Mare Ave., 1
MD-2001 Chisinau, Republic of Moldova
Tel/Fax: /373-22/ 21-02-05, 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57
E-mail: ssv.academia@gmail.com,
sectiamed@asm.md**

AVIZUL BIROULUI SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIEȚII A AȘM

asupra raportului științific din cadrul programului instituțional de cercetare pentru anii 2024–2027, etapa anului 2025, 010801 ” Sporirea securității ecologice și rezilienței geo-ecosistemelor la modificările actuale de mediu”, director de proiect: dr. Petru BACAL, Prioritatea III: Biotehnologii și Protecția Mediului, Institutul de Ecologie și Geografie, Universitatea de Stat din Moldova, perfectat în baza audierii raportului și a concluziilor experților confidențiali (Biroul Secției Științe ale Vieții Nr.4 din 25 februarie 2026)

1. Realizarea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect, etapa 2025

Tema de cercetare tratează o problemă actuală, de interes major și foarte importantă, condiționată de asigurarea rezilienței și securității ecologice a componentelor naturale și sociale ale geoeecosistemelor la nivel local și regional, în contextul schimbărilor climatice actuale. Etapa de cercetare din anul 2025 a avut ca scop evaluarea integrată a componentelor naturale și socio-economice ale geoeecosistemelor din Regiunea de Sud a Republica Moldova, în vederea consolidării rezilienței și securității ecologice. Activitățile au vizat analiza potențialului natural și uman, estimarea indicatorilor dezvoltării umane, identificarea hazardurilor hidro-climatice și evaluarea impactului schimbărilor climatice asupra mediului. Au fost realizate cercetări de teren, analize de laborator pentru probe de apă, aer și sol, precum și studii cartografice detaliate. Un accent deosebit a fost pus pe evaluarea sistemelor de aprovizionare cu apă și sanitație, evidențiindu-se probleme privind calitatea apei și gradul redus de canalizare. Continuarea investigațiilor, cercetărilor privind evaluarea stării mediului în zona de studiu, vor contribui la crearea unei baze informaționale mai complexe de date în scopul elaborării și actualizării documentelor strategice în domenii de intervenție prioritară, inclusiv, asigurarea cu surse de apă de calitate, diminuarea impactului antropic asupra mediului și sănătății populației, îmbunătățirii calității vieții populației locale.

2. Diseminarea rezultatelor obținute (publicații, participări la conferințe cu rapoarte etc.)

Rezultatele teoretice și practice obținute în anul 2025 au fost prezentate și diseminate în formă de publicații (126 lucrări științifice: 4 monografii colective și 1 monografie monoautor, culegere de articole, 110 articole); prin: participări în cadrul manifestărilor științifice internaționale (conferințe științifice, conferințe științifico-practice, seminare, simpozioane) de prestigiu din România, Austria, Polonia și alte state, consolidând vizibilitatea internațională a echipei. - 19 la număr; participări în cadrul manifestărilor științifice naționale cu participare internațională (conferințe, seminare științifice, congrese) - 13 la număr; participări în cadrul manifestărilor științifice naționale (conferințe, seminare, mese rotunde) - 13 la număr; promovarea rezultatelor

cercetărilor obținute în subprogram în mass-media (Emisiunea TV/Radio) - 8 la număr. Promovarea rezultatelor obținute în cercetare vor provoca interesul și motivația comunității academice din domeniu și a tinerilor cercetători spre cunoașterea stării ecologice a mediului local, spre participări active în investigații asupra mediului local și în protejarea componentelor mediului. Diseminarea a confirmat relevanța științifică și aplicativă a cercetărilor pentru dezvoltarea durabilă și reziliența regională.

3. Valoarea socio-economică și impactul rezultatelor obținute (brevete de invenție, alte forme de proprietate intelectuală, materializarea rezultatelor, perspective de implementare etc.).

Promovarea rezultatelor științifice relevante și aplicabile obținute în etapa anului 2025, precum și impactul acestora prin implementarea practică (6 acte de implementare parvenite de la ADR Sud și de la Consiliile Raionale din Regiunea de Dezvoltare Sud) vor facilita sporirea interesului și motivației comunității academice din domeniu spre noi cercetări privind evaluarea stării mediului în alte zone vulnerabile de pe teritoriul Republicii Moldova, vor contribui la cunoașterea și fundamentarea deciziilor și a politicilor de dezvoltare regională și națională durabilă. Implementarea Indicelui Dezvoltării Umane Locale (IDUL), bazat pe metode obiective precum entropia informațională și matricea distanțelor euclidiene, a permis identificarea disparităților teritoriale și fundamentarea deciziilor strategice. Elaborarea Planului de Management pentru situl Emerald „Vila Nisporeni” contribuie la protecția habitatelor și la aplicarea directivelor europene de mediu. Suportul metodologic de evaluare a stării factorilor de mediu, situației geo-demografice și economice elaborat și aplicat poate servi drept suport informațional și model de cercetare referitor la elaborarea și actualizarea documentelor strategice în domenii de intervenție prioritară, inclusiv, asigurarea cu surse de apă de calitate, diminuarea impactului antropoc asupra mediului și sănătății populației, ameliorarea calității vieții populației din localitățile regiunii și pentru alte zone vulnerabile. Merită apreciere oferirea setului de instrumente tehnice utile administrației publice locale pentru evaluarea și gestionarea riscurilor hidro-climatice și a degradării terenurilor la nivel de bazin hidrografic..

4. Implicarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat.

Tinerii cercetători, doctoranzii și masteranzii au fost implicați activ în realizarea studiilor de teren, colectarea și prelucrarea datelor, elaborarea publicațiilor și participarea la conferințe științifice. Prin activități aplicative și colaborare interdisciplinară, aceștia și-au consolidat competențele profesionale, contribuind la dezvoltarea științifică și la promovarea rezultatelor subprogramului. Au fost confirmate de ANACEC două teze de doctorat.

Punctajul mediu acordat: 29,1

Concluzii și recomandări:

Concluziile raportului științific evidențiază relevanța majoră a cercetărilor realizate în cadrul subprogramului pentru consolidarea securității ecologice și creșterea rezilienței geo-ecosistemelor din Republica Moldova. Studiile au demonstrat existența unor vulnerabilități semnificative generate de schimbările climatice și presiunile antropice, subliniind necesitatea unor politici integrate de adaptare și management durabil al resurselor naturale. Elaborarea instrumentelor metodologice moderne, inclusiv indicatori de evaluare a dezvoltării umane și analize spațiale detaliate, oferă suport științific pentru fundamentarea deciziilor publice. Totodată, rezultatele obținute contribuie la armonizarea practicilor naționale cu standardele europene de protecție a mediului. Raportul confirmă valoarea

aplicativă a cercetărilor, impactul lor socio-economic și rolul esențial al cooperării interdisciplinare în promovarea dezvoltării durabile la nivel regional și național.

Obiecție: Depunctarea la punctul 2 a fost pe motiv că în proiect figurează circa 80 angajați, publicații 126, iar unii membri de proiect nu au publicat nimic în 2025 la tema subprogramului.

Se propune calificativul general: Foarte bine

Conducător al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Eva GUDUMAC

Conducător adjunct al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Ion TODERAȘ

Secretar Științific al Secției
Dr.

Gabriela ROMANCIUC